

ሓበሬታዎ መግለጹ ብዛዕባ ክታቦት

ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ

እንታይ ክትፈልጥ ትደሊ

(ተታነስ፡ ዲፍተሪያን ትኸትኸታን)

Many Vaccine information Statements are available in Spanish and other languages. See www.immunize.org/vis

Hojas de información sobre vacunas están disponibles en español y en muchos otros idiomas. Visite www.immunize.org/vis

1 ስለምንታይ ክታቦት ይኸተብ?

ተታነስ፡ ዲፍተሪያን ከምኡ ድማ ትኸትኸታ ኣዝዮም ከበድቲ ሕማማት እዮም። ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ከብዘም ሕማማት እዚኣቶም ክከለኸለልና ይኸእል። ከምኡ ድማ፡ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝወስዳ ነብሱ-ጸራት ኣደታት፡ እቶም ዝወልዳኦም ናጽላታት ብትኸትኸታ ንኸይልከፍ ይከለኸለሎም።

ተታነስ (ምዕጻው መንጋጋ) ሎሚ ኣብ ኣመሪካ ሳሕቲ`ዩ ዝርአ፡ ቃንዝ ዘለዎ ምጭብባጥን ምድራቅን ናይ ጭዋዳታት የስዕብ። ኩሉ ግዜ ድማ ኣብ መላእ ኣካላት ይርአ።

- ኣብ ርእሲን ክሳብ ድን ምጭብባጥ ናይ ጭዋዳታት ክኸትል ይኸእል። ስለዚ ኣፍካ ሃህ ከተብሎ፡ ክትውሕጥ፡ ሓደ ሓደ ግዜ ውን ወላ ከተተንፍስ ኣይትኸእልን። ተታነስ፡ ወላ ከብቶም ዝበለጸ ሕክምናዊ ፍውሳ ድሕሪ ምርካቦም ዝለኸፎም 10 ሰባት፡ ነቲ ሓደ ናብ ሞት የብጽሑ።

ዲፍተሪያን እውን ሎሊ ኣብ ኣመሪካ ሳሕቲ እዩ ዝርአ። ኣብ ዳሕረዎይ ወገን ናይ ውሽጢ ጎረሮ ዝፍጠር ረጉድ ሽፋን ከስዕብ ይኸእል።

- ናብ ናይ ምስትንፋስ ጸገማት፡ ድኻም ልቢ፡ መልመስቲን ሞትን ድማ ከምርሕ ይኸእል።

ትኸትኸታ (ብርቱዕ ሰዓል)፡ ናይ ምስትንፋስ ጸገም፡ ተምለስን ናይ ድቃስ ጸገምን ከስዕብ ዝኸእል ከቢድ ሰዓል የኸትል።

- ምንካይ ክብደት ኣካላት፡ ምጥፋእ ጸገማት፡ ከምኡ ድማ መንጻዕቲ ናይ መሰንገላውን ከስዕብ ይኸእል። ብትኸትኸታ ከብ ዝጥቅዑ 100 ከተቲታት እቶም 2፡ ከብ 100 ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሑ ድማ እቶም 5 ናብ ሆስፒታል ይኣትዉ። ወይ ከኣ ኒሞኒያ፡ሞት ከስዕቡም ዝኸእል ዝተሓላለኸ ጥዕናዊ ጸገማት ይህልዎም።

እዚም ሕማማት እዚኣቶም ብባክተሪያ እዮም ዝመጹ። ዲፍተሪያን ትኸትኸታን ብዓኸታ ወይ ብምህንጻዕ ኣቢሉ ከብ ሰብ ናብ ሰብ ከመሓላለፍ ይኸእል። ተታነስ ብዝተጮንድሎ፡ ዝተለጸጸ፡ ወይ ድማ ብዝኸሰለ ቆርቦት ኣቢሉ ናብ ኣካላት ይኣቱ።

ክታቦታት ቅድሚ ምምዕባሉ፡ ኣብ ኣመሪካ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ዓመት ክሰብ 200,000 ዝበጽሑ ተርእዮታት ናይ ዲፍተሪያ፡ 200,000 ተርእዮታት ናይ ትኸትኸታ፡ ከምኡ ድማ ኣማኢት ተርእዮታት ናይ ተታነስ የጋጥም ነይሩ። ክታቦት ከብ ዝጅምር ንደሓር ግን፡ እቲ ዘጋጥም ዝነበረ ተርእዮታት ናይ ተታነስን ዲፍተሪያን ብኣስታት 99% ክጎድል እንከሎ፡ ተርእዮ ናይ ትኸትኸታ ድማ ብኣስታት 80% ነክዩ።

2 ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ

ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ፡ ንከተቲታትን ንዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሑን ከብ ተታነስ፡ ዲፍተሪያን ትኸትኸታን ይከለኸለሎም። 11 ወይ ድማ 12 ዓመት ንዘዕድመኦም ሰባት፡ ኩሉ ግዜ ሓንቲ ዶዝ ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ትወሃቦም። ኣብዚ ዕድሜዚ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዘይወሰዱ ሰባት፡ ብዝተኸለለ መጠን ቀልጢፎም ክኸተቡ ኣለዎም።

ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ፡ ብፍላይ ንሰብ-ሞያ ጥዕናን ምስ ትሕቲ 12 ወርሒ ዝዕድመኡ ናጽላ ጥቡቕ ርክብ ንዘለዎ ዝኸነ ሰብን ኣገዳሲ/ጠቓሚ እዩ።

ነብሱ-ጸራት ኣደታት፡ እቶም ዝወልዳኦም ናጽላታት ከብ መልክፍቲ ትኸትኸታ መታን ክድሕኑ **ኣብ ነፍሲ-ወከፍናይ ጥንሲ ግዜ**፡ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ክወስዱ ኣለዉን። ትኸትኸታ ብዘስዕቡ ንህይወት

ዝፈታተን ከቢድ ጥዕናዊ ጸገማት ዝቃልዑ ዝያዳ ናጽላታት እዮም።

ክልእ ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝተባህለ ክታቦት ውን ከብ ተታነስን ዲፍተሪያን ይከለኸል እዩ፡ ከብ ትኸትኸታ ግን ኣይከለኸልን እዩ። ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ምስ ተታነስ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ 10 ክወሃብ ኣለዎ። ኣቐዲምካ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ወሲድካ ዘይትፈልጥ እንተ ኮይንካ፡ ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ከም መብራትዒ ክወሃብካ ይኸእል እዩ። ከቢድ መብጣሕቲ/ምጭንዳሕ ናይ ቆርቦት ወይ ቃጸሎ እንተደኣ ኣጋጢሙካ፡ ከብ መልክፍቲ ተታነስ ንምድሓን ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ክትወስድ ትኸእል ኢኻ።

ሓኪምካ ወይ ድማ እቲ ክታቦት ዝህበካ ዘሎ ሰብ ብዛዕባኪ ተወሳኺ ሓበሬታ ክህበካ ይኸእል እዩ።

ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ምስቶም ክልኣት ክታቦታት ኣብ ተመሳሳሊ ግዜ ብውሕስ መገዲ ክወሃብ ይኸእል እዩ።

3 ገለ ሰባት ነዚ ክታቦት`ዚ ክወስዱዎ የብሎምን

- ዝኸነ ሰብ ናይ ዲፍተሪያ፡ ተታነስ ወይ ትኸትኸታ ትሕዝቶ ዘለዎ ዶዝ ክታቦት ድሕሪ ምውሳዱ ንህይወቱ ዘስግእ ቁጥጥ ኣካላት ኣጋጢሙዎ ዝፈልጥ እንተ ኾይኑ፡ ወይ ምስቲ ክታቦት ብዝተሓሰሰ ምክንያት ከቢድ ቁጥጥ ኣካላት ኣጋጢሙዎ እንተ ነይሩ፡ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ክወስድ የብሉን። ብዛዕባኹ ኣጋጢሙዎ ዝፈልጥ ከብድ ቁጥጥ ኣካላት ነቲ ክታቦት ዝህብ ሰብ ክሕብሮ ኣለዎ።
- ዝኸነ ሰብ ብህጻኑ እንከሎ ክታቦት ዲ.ቲ.ፕ ወይ ዲ.ቲ.ኤ.ፕ ምስ ወሰደ ኣብ ውሽጢ 7 መዓልቲ ዕውላት ወይ ንግዚኡ ዝቐጸለ ተደጋጋሚ ምንፍርፋር ኣስዒብሎ ዝፈልጥ እንተ ኾይኑ፡ ክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ክወስድ የብሉን። They can still get Td.
- ንሓኪምካ ተወከሶ - እንተደኣ፡
 - ናይ ምንፍርፋር ወይ ክልእ ናይ ስርዓተ-ነርብ ጸገማት ኣለካ፡
 - ናይ ዲፍተሪያ፡ ተታነስ ወይ ናይ ትኸትኸታ ትሕዝቶ ዘለዎ ዝኸነ ክታቦት ድሕሪ ምውሳድካ ከቢድ ቃንዝ ወይ ሕብጥ እንተኣጋጢሙካ፡
 - ጉለይን-ባረ ሲንድሮም (GBS) ዝተባህለ ናይ ነርብታት ጸገም ኣጋጢሙካ ዝፈልጥ እንተ ኾይኑ፡
 - ኣብቲ ክታቦት ዝወሃቡ ግዜ ጥዕናኻ ጽቡቕ እንተዘይ ተሰማዒኻ፡

4 ሓደጋታት

ዝኸነ መድሃኒት፡ እንተላይ ክታቦት፡ ኣብ ጥዕና ጎድናዊ ሳዕቤናት ናይ ምክታል ተኸእሎ ኣለዎ። እዞም ጎድናዊ ሳዕቤናት ቀለልቲን ግዚኦም ሓልዮም ባዕሎም ዝጠፍኡን እዮም። ገለኦም ከኣ ኣዝዮም ከበድቲ ክኸኑ ይኸእሉ እዮም፡ ግን ሳሕቲ እዮም ዘጋጥሙ።

መብዛሕትኦም ንክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝወስዱ ሰባት ዝኸነ ጥዕናዊ ጸገም ኣየማዕብሉን።

ብክታቦት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝስዕቡ ቀለልቲ ጥዕናዊ ጸገማት (ኣብ ንጥፈታት ዕንቅፋት ኣይፈጥሩንዮም)

- ቃንዝ ኣብቲ መርፍእ ክታቦት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣካላት (ኣስታት 3 ከብ 4 በጽሒታት ወይ 2 ከብ 3 እኹላት ሰባት ቃንዝ ይስምዖም)
- ኣብቲ መርፍእ ክታቦት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣካላት ቆርቦት ይቐይሩ ወይ ይሓብጥ (1 ከብ 5 ሰባት ከምዚ ዓይነት ጸገም የጋጥሞ)

- እንተተላተ 100.4° ፈርሃናይት ዝበጽሕ ፈኩስ መጠን ረስኒ (አስታት 1 ካብ 25 በጽሒታት ወይ ድማ 1 ካብ 100 እኹላት ሰባት እዚ ጸገም'ዚ የጋጥሞም)
- ቃንዛ ርእሲ/መርዘን (ካብ 10 ሰባት አስታት 3 ወይ 4 ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ድኻም/ስልቹው ምባል (ካብ 3 ወይ 4 ሰባት 1ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ውሽጣዊ ዕግርግር፡ ተምላስ፡ ውጽኣት፡ ቅርጻት ከብዲ፡ (1 ካብ 4 በጽሒታት ወይ 1 ካብ 10 እኹላት ሰባት ከምዚ ዓይነት ጸገም የጋጥሞም)
- ገብገብ/ቀብቀብ ምባል፡ መቐሰልቲ ናይ መለጋግጠ፡ (አስታት 1 ካብ 10 ሰባት ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ቃንዛ/ቅርጥማት ኣካላት (አስታት 1 person ካብ 3 ወይ 4 ሰባት ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ሹፍ ዝበለ ዕንፍሩር፡ ሕቡጥ ጽኑታት (ልሙድ ኣይኮነን)

ብክታብት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝስዕቡ መጠናዊ ጥዕናዊ ጸገማት (አብ ንጥፈታት ዕንቃፋት ክፈጥሩ ይኸእሉዎም፡ ግን ሕክምናዊ ቆላሕታ ዘድልዎም ኣይኮነን)

- ቃንዛ ኣብቲ መርፍእ ክታብት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣካላት(1 ካብ 5 ወይ 6 ሰባት ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ኣብቲ መርፍእ ክታብት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣካላት ቀርቦት ይቐይሑ ወይ ይሓብጥ (አስታት 1 ካብ 16 በጽሒታት ወይ 1 ካብ 12 እኹላት ሰባት ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ልዕሊ 102° ፈርሃናይት ዝበጽሕ መጠን ረስኒ (1 ካብ 100 በጽሒታት ወይ 1 ካብ 250 እኹላት ሰባት ከምዚ ጸገም የጋጥሞም)
- ቃንዛ ርእሲ/መርዘን (1 ካብ 7 በጽሒታት ወይ 1 ካብ 10 እኹላት ሰባት ከምዚ ጸገም'ዚ የጋጥሞም)
- ውሽጣዊ ዕግርግር፡ ተምላስ፡ ውጽኣት፡ ቅርጻት ከብዲ (1 ወይ 3 ካብ 100 ሰባት እዚ ጸገማት'ዚ የጋጥሞም)
- እቲ መርፍእ ክታብት ዝተወግኣሉ ኢድ ብምልኡ ይሓብጥ (አስታት 1 ካብ 500 ሰባት እዚ ጸገም'ዚ የጋጥሞም)።

ብክታብት ቲ.ዲ.ኤ.ፕ ዝስዕቡ ከበድቲ ጥዕናዊ ጸገማት (አብ ዕለታዊ ንጥፈታት ከቢድ ዕንቅፋት ስለዝፈጥሩ፡ ሕክምናዊ ቆላሕታ የድልዎም)

- ኣብቲ መርፍእ ክታብት ዝተወግኣሉ ክፋል ኢድ/ምናት ሕቡጥ፡ ከቢድ ቃንዛ፡ መድመይቲን ምቕያን ቆርቦትን(ሰሕቲ የጋጥሞም)።

ድሕሪ ዝኾነ ክታብት ምውሳድ ክኸሰቱ ዝኸእሉ ጥዕናዊ ጸገማት፡

- ሰባት ሓደ ሓደ ግዜ ሕክምናዊ ፍውሳ ድሕሪ ምክያዶም እንተላይ ክታብት ድሕሪ ምክታብም ሃለዎቶም የጥፍኡ እዮም። ንአስታት 15 ደቓይቕ ኮፍ ምባል ወይ ተጸጊዕካ ምድቃስ፡ ሃለዎትካ ካብ ምጥፋእን ብመውደቕቲ ከጋጥመካ ካብ ዝኸእል መጉዳእቲን የድሕነካ። ርእስኻ ክዘረካ/ክንጸራርወካ፡ ናይ ምርኣይ ዓቕሚኻ ክቀያየር፡ ወይ ድማ ኣእዛንካ ዉው... ዝብል ድምጺ ከስምዓካ እንተ ጀሚሩ፡ ንሓኪምካ ሓብሮ።
- ገለ ሰባት ኣብቲ መርፍእ ክታብት ዝተወግኣሉ ክፋል ኣእዳዎም ብርቱዕ ቃንዛ ስለዝሰምዎም፡ ኣእዳዎም ከንቀሳቕስኩም ኣመና ይሸገሩ። እዚ ጸገማት'ዚ ሰሕቲ'ዩ ዘጋጥሞም።
- ዝኾነ ሕክምናዊ ፍውሳ ከቢድ ቁጠዕ ናይ ኣካላት ከስዕብ ይኸእል እዩ። ገለ ጥዕናዊ ጸገማት ኣዝዮም ሰሕቲ'ዮም ብክታብት ዝስዕቡ፡ ብገምጋም ካብ ሓደ ሚልዮን ዶላር፡ ትሕቲ 1 ዶላር ጥራይ'ዩ ከምዚ ዓይነት ጸገማት ከስዕብ ዝኸእል። ድሕሪ ክታብት ካብ ሓደ ደቓይቕ ክሰብ ሓደ ደቓይቕ ሰዓታት ኣብ ዘሎ ግዜ ድማ ይኸሰቱ።

ክታብት፡ ከም ዝኾነ መድሃኒት፡ ሓደገኛ ጥዕናዊ ሳዕቤን ወይ ሞት ናይ ምስዓብ ኣዝዩ ጸቢብ ተኸእሎ ኣለዎ።

ክታብት ውሕስነቱ ክረጋገጽ ስለዘለዎ፡ ኩሉ ግዜ ቁጽጽር/ክትትል ይግበረሉ እዩ። ተወሳኺ ሓበሬታ ንምርካብ፡ ኣብዚ ኣድራሻ'ዚ ኣቲኻ ተወከስ፡ www.cdc.gov/vaccinesafety/

5 ከቢድ ጥዕናዊ ጸገም እንተኣስዒቡ እንታይ ክግበር ኣለዎ?

ከስተውዕለሉ ዘለኒ እንታይ እዩ?

- ከቫቕለካ ንዝኸእል ዝኾነ ጥዕናዊ ጸገማት ከተስተብህለሉ ኣለካ። ምልክታት ናይ ቁጥዕ ኣካላት፡ ኣዝዩ ልዑል መጠን ረስኒ፡ ወይ ድማ ዘይልሙድ ጠባይ/ባህርይ ገለ ካብኣቶም እዮም።
- ምልክታት ናይ ብርቱዕ ቁጠዕ ኣካላት፡ ዕንፍሩርን ሰሓን ኣብ ቆርቦት፡ ሕቡጥ ኣብ ገጽን ጎረገጽን፡ ጸገማት ናይ ምስትንፋስ፡ ዘይንቡር/ቅልጡፍ ህርመት ልቢ፡ ምንጽርራው ናይ ርእሲን ድኻም ኣካላትን ከጠቓልል ይኸእል። እዞም ጸገማት እዚኣቶም፡ ድሕሪ ክታብት ካብ ሓደ ደቓይቕ ክሰብ ሓደ ደቓይቕ ሰዓታት ኣብዝኸኣሉ ግዜ ይኸሰቱ።

እንታይ ክገብር ኣለኒ?

- ጥዕናዊ ጸገም፡ ብርቱዕ ቁጥዕ ናይ ኣካላት ወይ ድማ ህጹጽ ሕክምናዊ ረዲኤት ዘድልዎ ጸገም ከይኑ እንተ ተሰሚዑካ፡ በዚ ቁጽራዚ ደውል 9-1-1 ወይ ድማ ነቲ ሰብ ኣብ ቀረባኻ ናብ ዝርከብ ሆስፒታል ውሰድ። በዚ እንተዘይ ሰለጡካ ግን፡ ንሓኪምካ ደዊልካ ሓብሮ።
- ብድኸሪ'ዚ፡ ነቲ ዘጋጠሙ ጥዕናዊ ጸገማት ብጸብጸብ ናብቲ ንጎድናዊ ሳዕቤናት ክታብት ኣመልኪቱ ሓበሬታታት ኣብ ምእካብ ዝነጥፍ ቫክሲን ኣድብርስ ኢብንት ሪፖርቲንግ (VAERS) ዝተባህለ ኣሃዳ ልኡኡ። ሓኪምካ ነቲ ጸብጸብ ከመሓለፎ ይኸእል እዩ። ወይ ድማ በዓልካ ብመገዲ'ዚ ዝስዕብ ናይ ቪ.ኤ.ኤ.ኣር.ኤስ ኣድራሻ/መርበብ ሓበሬታ ኣቢልካ ክትልእኮ ትኸእል www.vaers.hhs.gov፡ ወይ ድማ በዚ ቁጽራዚ ደውል **1-800-822-7967**።

ቪ.ኤ.ኤ.ኣር.ኤስ፡ ሕክምናዊ ማዕዳ ኣይህብን እዩ።

6 ሃገራዊ መደብ ካሕሳ ጉዳት ክታብት

ሃገራዊ መደብ ካሕሳ ጉዳት ክታብት (VICP)፡ ብገለ ክታብታት ጥዕናዊ ጉዳት ወሪዱዎም ክኾኑ ንዝኸእሉ ሰባት ካሕሳ ክህቡ ኢሉ ዝኸመ ፈደራላዊ መደብ እዩ።

ክታብት ብምውዳም ጥዕናዊ ጉዳት ወሪዱዎም ክኸውን ከምዝኸእል ዝኣምኑ ሰባት፡ ብዕባ'ዚ መደብን ብዛዕባ ኣመላልኣ ቅትዒ ናይ ካሕሳን ዝምልከት ትምህርቲ/ሓበሬታ ንምርካብ፡ በዚ ቁጽራዚ ክድውሉ **1-800-338-2382** ውይ ድማ በዚ ዝስዕብ ናይ ቪ.ኤ.ሲ.ፕ ኣድራሻ መርበብ ሓበሬታ ኣቲኹም ክትውከሱ ትኸእሉ www.hrsa.gov/vaccinecompensation። ካሕሳ ንምርካብ ዝቐርብ ናይ ጥርዓን ፋይል ገደብ ግዜ ኣለዎ።

7 ተወሳኺ ትምህርቲ/ሓበሬታ ብኸመይ ክረክብ ይኸእል?

- ንሓኪምካ ተወከሶ። ንሱ/ንሳ ነቲ ኣብ መትሓዚ ክታብት ዝርከብ ሓበሬታ ዝሓዘ ወረቐት ክ(ት)ህበካ ወይ ብዛዕባ ካልኣት ምንጭታት ሓበሬታ ክሕብረካ እዩ።
- ናብ ከባቢኻ ናብ ዝርከብ ወይ ድማ ናብ ናይ ክፍሊ-ሃገር ክፍሊ ጥዕና ደዊልካ ተወከስ።
- ንምእካላት ምቁጽጻርን ምክልኻልን ሕማማት (CDC) ተወከሰን፡ - በዚ ቁጽራዚ ደውል **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** ወይ ድማ - በዚ ዝስዕብ ናይ ሲ.ዲ.ሲ ኣድራሻ ኣቲኻ ተወከስ www.cdc.gov/vaccines

Vaccine Information Statement
Tdap Vaccine - Tigrinya

2/24/2015

